

Az 1986-os XXXIV. Országos Néprajzi és Nyelvjárásai Gyűjtő-pályázat megyei eredményhirdetése.

Felnőtt tagozat

I. díj: Bemné Dr. Schneider Mária Zamárdi: Az ősök nyomában.
3.000,-Ft

II. díj: Dégi Zoltán, Ordacsehi: Paraszti kertek népi növényismerete Ordacsehiben.

2.000,-Ft

Megosztott III. díj: Kiss József Pécs; Állattartás, állatnevek Kutason.
1.000,-Ft

Jeli József: - Pásztorok társadalmi helyzetéről.

.... - Nagyberki község 1930-40.- honismeret.

1.000,-Ft

Különdíj:

Zamárdi Felnőtt Honismereti Szakkör: Megélhetési lehetőségek Zamárdiban, a két világháború között.

2.000,-Ft +könyvjutalom.

Kérdőíves:

Szakáll Miklósné, Nemespátró: Nemespátróban használt állatnevek,...

1.000,-Ft

Többéves szorgalmas munkáját díjazva:

Jambrich Kázmér, Pécs: Nevezetes dátumok, nevezetes időpontok.

1.000,-Ft+könyvjutalom.

Könyvjutalomban részesülnek:

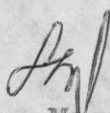
Pallósi József: Szalacska vára.

Babina Edit: 3.o.gimn.tanuló:Visszaemlékezések.

Molnár Judit: 3.o.gimn.tanuló:Amerikából jöttem.

A beérkezett anyag jellege indokolja, a megyei díjazás meglévő kategóriáinak /felnőtt tagozat, ifjúsági tagozat/ módosítását.

Kaposvár, 1986.szeptember 30.

Szapu Magda
néprajzkutató

Bemné dr. Schneider Mária /Zamárdi/:Az 688k nyomában.
/A zamárdi anyakönyvek első 25 éve/
2 példány, 39 lap, gépelve.

Értékelés

A pályázó nem kis feledettra vállalkozott, 25 év egyházi anyaköny-
veit tanulmányozta át, 1786-1810-ig. Munkája rendkívül érdekes,
hasznos és tanulságos. Az említett időszak születési, halott és
házassági anyakönyveit teszi vizsgálódása tárgyává, azok adatai
/latin nyelvű lévén magyarra átültetve/ táblázatban is szemlélteti.
Az adatokat időpontokra és témákra lebontva értelmezi, összegzi a
hiányzó adatokat ok-okozati összefüggéseiben kísérli megmagyarázni.

A pályamunka aprólékosan kitér a születés, elhalálozás és a há-
zasság - az emberi élet három fordulópontja - legfontosabb kérdéseire,
nem hagyva figyelmen kívül a tényanyag meglévő és hiányzó adatait,
azokból lebontott következtetései, ténymegállapításai "a hozzáértő
szakember " benyomását keltik.

A dolgozat részletesen tárgyalja Zamárdi község lakosságának
1786-1810 közötti időszakára vonatkozó születések számát, idejét,
nemét, az ikerszüléseket, "házasságon kívül születetteket, az elha-
lálozásokat, a névadási szokásokat /százalékra lebontva is/. Adatok
hijón 13 év születési és halálozási anyagát veti össze /kitér a
nagyszámú csecsemőelhalálásra, annak okára, a nemek arányára-
évekre lebontva is/. A betegségek fajtáját - bár ez esetben viszony-
lag kevés anyag állott a gyűjtő rendelkezésére.-, egészségi álla-
potot vizsgál.

Hasonlóan aprólékosan, nagy szakértelemmel nyul a házassági
anyakönyv adataihoz is, ahol figyelme kiterjed a házasságkötések
számára, az exogámia-endogámia kérdésre, a vőség meglétére, a háza-
sulandók vállalására, lakhelyére vonatkozó forrásokra is. Nem kerulte
el figyelmét a házasságkötők társadalmi helyzete /külön feltünteteti
a nemeseket/. A lakodalom időpontját - időszakokra, hónapokra és
napokra lebontva-, gyakoriságukat táblázatban százalékos kiuntatás-
ban is szemlélteti.

Igazán csak dicsérni lehet ezt a szándékot, ahogy a hiányzó adatokat ekfejti a pályázó, meggyarazatot keres kétszáz év tábla-
tából egy-egy helyi szokás, gyakorlat meglétére, vagy épp hiányá-
sra

A munkát az 1741-ben Zamárdiba betelepített 81 jobbágycsalád
névsorával zárja.

A pályázók igen alapos, jól átgondolt és feldolgozott anyagát
feltétlen díjazásra javaslom.

A kézirat, apróbb korrigálásokkal kiadásra, megjelentetésre
érett.

Kaposvár, 1986. szeptember 17.

Sz. J.
Szapu László
néprajzkutató

Megjegyzés:

A lakodalmak, a házasságkötések időpontja a farsang és az ősz, a
nagyobb mezőgazdasági munkák befejezését követő időszak. Tiltott
viszont a farsangot követő időpont, illetve az Advent. Viszonylag
kevesebb a nyáron kötött házasságok száma, figyelembe véve a mező-
gazdasági munkák dandárját. A lakodalmak valószínűleg ekkor még
országosan több napos, a házasságkötések napja időszakonként vál-
tozott. Nagyon érdekes a munka-e témában történő-részletkérdéseik-
nek feldolgozása is.

Személyi lap

4.
VIPPERSONAI MŰZEUM
3/12-86
KAPÓSVÁR

A pályázó neve és foglalkozása:

Bemné dr. Schneider Mária, tanár /magyar-latin szakos/
Zamárdi Általános Iskola

A beküldött pályamunka címe:

Az ősök nyomában. /A zamárdi anyakönyvek első 25 éve/

A gyűjtés helye, ideje és egyéb körülményei:

Zamárdi, 1985. őszétől 1986. tavaszáig.

Az egyházi anyakönyveket Vörös Gyula plébános bocsátotta rendelkezésünkre.

A pályázati anyag nem vett részt más pályázaton.

1978-óta vezetem a felnőtt honismereti szakkört.

Bemné dr. Schneider Mária
Zamárdi, Vak B.u. 11. 8621

Zamárdi Honismereti Szakkör /felnőtt/ Zamárdi: Megélhetési lehetőségek Zamárdiban a két világháború között.
Bemutató dr. Schneider Mária szerkesztésével és bevezetőjével.
2 példány, 30 lap, 1 térkép-melléklet, gépelt szöveg.

Értékelés

A Zamárdi Honismereti Szakkör igen szép anyagot gyűjtött, s küldött el az 1986.-os évi pályázatra. A pályamunka 5 pályázó közreműködésével készült el, 4 fejezetre osztva.

I. fejezet: 2 lap, mely három irodalmi forrást jelöl.

Valószínű, hogy e források alapján készítette el a szerző, sajnos sehol nem tüntette fel az éppen idézett rész lelőhelyét /hivatkozás a forrásra: szerző, cím, a kiadás helye és éve, s a lapszám megjelölése/. E hivatkozások hiánya a későbbiekre is vonatkozik.

II. fejezet: 5 tételben sorolja fel a felhasznált irodalmat, ugyanazon hiányosságokkal. E rész hivatkozva az előzményekre is részletebben a századfordulót, s az azt követő időszakot taglalja.

Fontos lenne jelölni mi az, ami szakirodalmi vonatkozású, tehát időzetrész, és mi a saját gyűjtés, összegzés. A fejezet jó.

III. fejezet: 4 adatközlőre hivatkozva valószínűleg a szerző saját gyűjtésén alapul.

Nagyon jól átgondolt, összefogott, aprólékos; fontos részletkérdésekre is kitérő anyag rész. Külön foglalkozik egy-egy társadalmi réteg munkalehetőségeivel, erkölcsi és anyagi javaival, részletesen tárgyalja az aratás, a behordás, a cséplés, a favágás munkálatait, eszközkészletét. Nagyon jó és részletes a nádaratásra vonatkozó anyag.

A 4. fejezet hasonlóan részletező, fontos és jó.

Az említett adatolási hiányosságokat leszámítva a pályamunkát feltétlen díjazásra javaslom.

Kaposvár, 1986. szeptember 17.

Szapu Magda
néprajzkutató

Személyi lap

A pályázó neve és foglalkozása:

Bemné dr. Schneider Mária, a felnőtt Honismereti Szakkör Vezetője.
tanár /magyar-latin szakos/ Zamárdi Általános Iskola, Kalmár Imréné,
K. Kiss Jenő, Friesz Kázmér, Novák András, szakköri tagok.

A beküldött pályamunka címe:

Megélhetési lehetőségek, Zamárdiban, a két világháború között.

A gyűjtés helye, ideje és egyéb körülménye:

Zamárdi, 1984-85. Az adatgyűjtés beszélgetések közben jegyzeteléssel
történt, egy esetben magnófelvétellel, /Kertész Ferencről/ a szakkör
tagjai az adatközlőket otthonukban keresték fel. A

Az adatközlők személyi adatai:

Fehér János 78 éves, nyugdíjas TSZ-tag, r.kat.

Zamárdi Fő u. 28.

Krizsán János István 76 éves, nyugdíjas TSZ-tag, r.kat.

Zamárdi Fő u. 118.

Olasz Ferenc 63 éves, nyugdíjas TSZ-elnök, /korábban földműves/ r.kat.

Zamárdi Fő u. 121.

Sebestyén Lajos 66 éves, nyugdíjas tanácselnök, /korábban földműves/
r.kat.

Zamárdi Battyhány L.u. 62.

Kertész Ferencné 64 éves, nyugdíjas htb. r.kat.

Zamárdi Arany J.u. 10.

+Matyikó Ferencné 82 éves, volt az adatközléskor TSZ-tag nyugdíjas

Szalai Jenőné 73 éves, htb. r.kat.

Zamárdi Fő u. 43.

A beküldött pályamunka nem vett részt más pályázaton.

Bemné dr. Schneider Mária
Zamárdi, Vak.B.u.11. 8621

Dégi Zoltán /Ordacsehi Petőfi u. 39.//: Paraszti kertek népi növény-
ismerete Ordacsehiben.

2 példány, 26 lap, gépelt szöveg.

Értékelés

A választott téma a XXXIV. Országos Néprajzi és Nyelvjárási Gyűjtő-
pályázat ajánlott témaköröként szerepel, melyet a pályázó-kérdőív
hiányában - a témát értően dolgozta fel.

Régi pályázó, anyagát többször díjazták és publikálták. A munka
négy adatközlő anyagát dolgozza fel, szöveghű közlésben, ügyelve
a fonetikus lejegyzésre és az izes tájnyelv bemutatására is.

A bevezető a kert fogalmát határolja körül, majd a kertek kul-
tur - és gyomnövényeit növényrendszertan segítségével /törzs, osztály,
rend, család, faj/ csoportosítja. A pályázat jó, aprólékos, rendsze-
rezett és hiteles anyaggyűjtésen alapszik. A munka kitér a felső-
rölt növények fajtáira, tárolására, hasznosítására, ^{itt} főleg a fel-
használás módjára, helyére a kertben, a növényvédelemre helyenként
etimológizál.

A pályázatot díjazásra javaslom.

Kaposvár, 1986. szeptember 24.

Szepu Magda
néprajzkutató

Somogy megyei Múzeumok Igazgatósága
Néprajzi Csoport

K a p o s v á r

Mellékelten küldöm pályamunkámat az ezévi néprajzi pályázatra. Dolgozatom témája a paraszti kertek népi növényismerete, ethnobotanikai vizsgálatok. Ezt a témát a kiküldött pályázati felhívásból választottam ki. Telefonon próbáltam útmutatót kérni, de nem kaptam. Így mezőgazdasági technikusai képesítésemet próbáltam segítségül "hívni".

Egyébként Dégi Zoltán vagyok, Ordacsehi Petőfi Sándor utca 39. szám alatti lakás. Foglalkozásom általános iskolai gondnok Szőlősgyőrön. /Egyéb szakképzettségem államháztartási könyvelő/.

Régebben csaknem minden évben résztvettem a néprajzi pályázaton, értem is el jelentős sikereket, de néhány éve családi elfoglaltságom és egyéb /egészségi/ problémáim miatt nem tudtam résztvenni.

/A Somogyi Honismereti Híradóban is többször jelentek meg irásaim./

A kertekben előforduló növényekről igyekeztem mindazt feltárni, felkutatni, amit csak lehetett. Sajnos vannak olyan dolgok, amire már senki sem emlékszik.

Adatközlők: Dégi Flóriánné, 76 éves tsz-járadékos Ordacsehi.
Lakos Ferenc 86 éves tsz-járadékos Ordacsehi.
Takács Lászlóné 53 éves felvásárló Ordacsehi.
ifj. Takács Ferenc kistermelő 36 éves Ordacsehi.

Ordacsehi, 1986. szeptember 17.

Tisztelettel:

Dégi Zoltán

Adatlap

Pályázó neve, foglalkozása: Dégi Zoltán, Ordacsehi Petőfi u. 39. általános iskolai gondnok, Szőlősgyőrökön.

Szakképzettsége: államháztartási könyvelő, mezőgazdasági technikus

A pályázat címe: Paraszti kertek népi növényismerete Ordacsehiben.

Adatközlők: Dégi Flóriánné 76 éves tsz-járadékos Ordacsehi

Lakos Ferenc 86 éves tsz-járadékos Ordacsehi

Takács Lászlóné 53 éves felvásárló Ordacsehi

ifj. Takács Ferenc kistermelő 36 éves Ordacsehi

Régebben csaknem mind évben részt vettem néprajzi pályázaton, értem is el jelentős sikereket, de néhány éve családi elfoglaltságom és egyéb /egészségi/ problémáim miatt nem tudtam részt venni.

A Somogyi Honismereti Híradóban többször jelentek meg írásaim.

Kiss József /Pécs, Szamuely T.u.25. 1/b 1/6 7633/: Állattartás, állatnevek Kutason.

2 példány, 29 lap, gépelt szöveg

Értékelés

Kiss József ny. általános iskola igazgató, ki Kutason több évtizedes töltött, jó ismerője a községnek s az általa választott témának is. Ez pályamunkájából egyértelműen ki is derül. A pályázó magát krónikásnak jelöli, ki saját emlékanyagát, az évek során látottakat, hallottakat és egy adatközlőt megjelölve írta le munkáját.

Kiss József fégi pályázónk, sajnos munkái elkészítése előtt, illetve a munkái során egyszer sem fordult a Néprajzi Osztály szakembereihez témateranggal, a feldolgozáshoz szükséges szempontok áttanulmányozásával.

Témaválasztása jó, a cím nem pontos. Az ott szereplő állatnevekről csak néhány mondatot ír, utalásszerűen.

Az egyes fejezetek jelzett címei nem mindig szerencsések, nem következetesek, a cím nem felel mindig a tartalomnak. Pld.: Ló-tartás, Szarvasmarhatartás, Sertéstartás, Hol laknak a pásztorok, Kik fogadták meg a pásztorokat, és hogyan, A pásztorok étkezése, A csikós, Birka-tartás, Mivel foglalkozkodtak a pásztorok ha volt szabadidejük.....
/Javasolt címek: pld: Pásztorok, Pásztorélet, Pásztorépitmények, Pásztorok lakásviszonyai/

A pályamunka jó, alapos, egy-egy témát részletesen feldolgoz, helyhez és időköz köti anyagát. Esetenként a témát érintő fontos adalékanyagokra is utal. A következőkben ajánljuk elkülöníteni a saját megjegyzéseket, a gyűjtésre vonatkozó anyagot, illetve utalni pontosabban a forrásokra. A pályázó forduljon szakemberhez, hogy így elkerülje az ismétléseket, jobban rendszerezze, szempontozza anyagát, korigálja egy-egy fejezet címadását, a téma arányosabb elosztását.

A pályamunkát díjazásra javaslom.

Kaposvár, 1986. szeptember 17.

Sz. Magda
Szepu Magda
néprajzkutató

P:.....

S Z E M É L Y I L A P

a XXXIV. Országos Néprajzi és Nyelvjárási Gyűjtőpályázatra beküldött pályamunkához.

A pályázó neve és foglalkozása / tanulóknál osztálya is /: Kiss József ny.ált.isk.igazgató.

Tanulóknál az iskola neve és címe:.....

A beküldött pályamunka címe: Állattartás, állatnevelés Kutason.

A gyűjtés helye / helység, megye /, ideje és egyéb körülményei:

Kutas, Somogy megye. Kutas községben voltam az általános iskola igazgatója 1950 - 1977 között, amikor is nagyon sokszor beszélgettem idős Váradi Józseffel, valamint az ott élő emberekkel. Azóta is évente néhányszor elmegyek Kutásra. Még a múlt évben is beszélgettem a teljes szellemi frissességben élővel, ki mindenre jól emlékezett. Már korábban, de tavaly is a hallottakról feljegyzéseket készítettem. Ezenkívül személyes tapasztalataim is voltak a dolgozatban foglaltakról. A kutyává változott földesur történetét az idősek még ma is ismerik és emlegetik.

A pályamunkában felhasznált irodalmi forrásmunkák: / amennyiben a pályamunkában nincsenek felhasználva./ Nem használtam.

Az adatközlők / akiktől a pályázó az anyagot gyűjtötte / a személyi adatai / név, életkor, foglalkozás, lakhely / amennyiben a pályamunkában nincsenek feljegyezve: idős Váradi József / ragadványnévként Bundás / 87 éves, nyugdíjas, Kutas, Ady E.u.

Részt vett-e a pályamunka valamilyen más / járási, tudományos, diákköri, diáknapi, iskolai stb. / pályázaton? Ha igen, milyen eredménnyel?

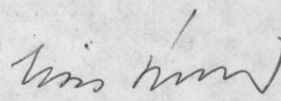
Pályázaton nem vett részt.

A pályázó további tervei: Vizimalmok a Rinyán c. dolgozat elkészítése.

Milyen központilag szervezett kérdőíves adatgyűjtésben vett részt a folyó évben?

Nem vett részt.

Kelt Pécs, 1986 augusztus 6.

Aláírás: Kiss József
Pontos cím: 7633. Pécs.
Szamuely Tibor u. 1/B.I.6.

12.
3/2-AK

Szakáll Miklósné /Nemespátró, Rákóczi u. 2. 8857/: Régi, Nemespátró-
ban használt állatnevek, űző, terelő és hívogató szavak.
2 példány, 5 lap, kézzel irt szöveg.

Értékelés

A pályamunka, mint azt a pályázó a címben is jelöli, csak egy témakör részterületére vállalkozott.

E kis terület viszont részletesen feldolgozott, általában időmegjelöléssel készült. Aprólékosan kitér az érintett téma minden variációjára, közli a helyi megnevezéseket, utal bizonyos terminusok hiányára is.

A későbbiekben érdemes lenne foglalkozni - e témakör kapcsán - olyan kérdésekkel is, melyek a névedés szokásának leírásával /ki adta, mikor, milyen szempontok játszottak szerepet, mennyire elterjedt a név, pld. egy utcában, községben stb./ illetve az őrzéssel kapcsolatosak /ki, hány éves kortól, meddig, csoportosan, egyedül, az őrző mivel töltötte ki idejét: játékok, szokások stb./

A pályázatból nem derül ki, hogy a gyűjtő kérdőív segítségével dolgozott-e, valószínű, ezt fel kellett volna tüntetnie.

A pályázat jó, viszont hiányoznak a gyűjtőre, a gyűjtésre és az adatközlésre vonatkozó adatok.

Kaposvár, 1986. szeptember 17.

Szy
Szapu Magda
néprajzkutató

Pályázat az 1986. évi XXXIV. Országos Néprajzi és Nyelvjárásnyelvtudományi Gyűjtőpályázatra

Beküldött anyag: Alkalmak, Űző terelő hívó szavak. 5 oldal két példányban.

Beküldte: Szabó Miklósné Péteri 8857

Rékesi út 2.

Péteri 1986. VI. 1.

Babina Edit /III.o. gimn. tanuló, Fonyód, Kupavezér u.44/8644/:
Visszaemlékezések.
2 példány, 4 lap, gépelt szöveg.

Értékelés

Babina Edit egy csongrádi születésű /1902./, kubákuscsaládból származó asszony gyötrelmes, viszontagságokkal teli életét írja le, 4 lapon.

Az önéletrajzi interju nyomon követi az adatközlő gyermekkorát, iskolás éveit, /szépen részletezve a tantárgyakat, a tanítás menetét, 1914-45-ig a megélhetési lehetőségeit, két férj tragikus elvesztését.

A gimnazista pályázó első munkája e Visszaemlékezés. Úgyesen gyűjtötte és dolgozta fel anyagát, kezdetnek nagyon biztató.

Csak azt tudom javasolni, mélyüljön el még jobban e témában, kérjen segítséget szakemberektől, szívesen teszik azt.

A dolgozat mindenképp dicséretet érdemel, feltétlen folytassa megkezdett munkáját.

Kaposvár, 1986. szeptember 18.

Szapu
Szapu Magda
néprajzkutató

Molnár Judit /II. o. gimn. tanuló Fonyód Szent I. u. 115/8644/:

"Amerikából jöttem".

2 példány, 5 lap, gépelt szöveg

Értékelés

Molnár Judit 5 lepon valószínűleg nagypja életutjának sonto-
sabb állomásait írja le, egyes szám első személyben, valószínűleg
szöveghű közlésben.

Az amerikai Stelhomban született fiu gyermekkorának egy-egy epizód-
ját eleveníti fel, majd bővebben foglalkozik Magyarországra történő
visszatérésükkel, főleg az utazással /hajóút/, a megérkezéssel és
ittthoni viszontagságaikkal. Megemliti a háborus időket, feleleveníti
a katona-életet, és a hadifogságot.

A dolgozat tulajdonképpen önéletrajz, melyet Molnár Judit gondo-
san lejegyzett. Csak biztatni tudom a pályázót. Kezdetnek e kis
dolgozat jó, forduljon szakemberhez a továbbiakban. tanácsért, hogy
munkéja egy-egy részleterületet aprólékosabban, a fontosabb szempon-
tok köré csoportosítva, dolgozzon fel.

Szándéka és igyekezete dicséretes, kérem folytassa a megkezdett
gyűjtő-munkát.

Kaposvár, 1986. szeptember 18.

Szapu Magda
Szapu Magda
néprajzkutató

Jambrich Kázmér /Pécs, Tompa M.u. 30. 7623/: Nevezetes dátumok, nevezetes időpontok.

2 példány, 23 lap, gépelt szöveg.

Értékelés

Jambrich Kázmér évek óta rendszeres gyűjtője és pályázója muzeumunknak. Munkája többször díjat, pénzjutalmat kapott. Ajándékként elküldött fényképanyaga igen hasznosan gyarapította muzeumunk gyűjteményét.

Az 1986. évi pályázatra beküldött témája Jambrich Kázmérnek más jellegű, mint az eddigiek. Itt figyelmebe szellemi néprajz felé fordul, pontosabban az év nevezetes dátumait, időpontjait sorolja fel.

A szerző az összeállításához felhasznált irodalomra hivatkozva /Szuróczi Zoltán: Meteorológiáról kertészkedőknek, Bp. 1975., 201-223 lap./ célja saját diákkori gyűjtéseit párhuzamba állítani a forrással. A tárgyilagos, vagy tudományos megfigyeléseket népi hiedelmekkel egészíti ki, melyek főként az időjárásra vonatkoznak, illetve termésjelölő vonatkozásuk.

A pályázat nagyon jó kezdeményezés, a feldolgozás is aprólékos, szemléletes. Egyetlen, ám sajnos alapvető hiányossága, hogy pályázónk az adatok felsorolásánál néhány kivétellel /pld. Erdély, Kiskunfélegyháza, Liptó vármegye/ még a lelőhelyet sem tünteti fel, a gyűjtésre az adat közlésére vonatkozó egyéb adatok pedig hiányoznak. Így a nagy szorgalommal, szépen megírt pályázat elveszítette dokumentumjellegét, érdekes, de e hiányosságok miatt nem tudományos értékű.

Ha a fenti hiányosságok pótolhatók, kérem tegye azt, s ha nem, csak többévi szorgalmas munkáját, jószándékát tudjuk értékelni.

A pályázó kérésére az anyagot továbbítottuk az 1986. évi XXXIV. Országos Néprajzi és Nyelvjárási gyűjtőpályázatra.

Kaposvár, 1986. szeptember 17.

Szapu Magda
néprajzkutató

Somogy Megyei Múzeumok Igazgatósága
Néprajzi Osztálya
Kaposvár Pf.70
Rippl Rónai tér

T:Jambrich Kázmér
Pécs Tompa M u 30
7623 pályázata

Mellékelt csomagban 1000 ft-os eszmei értékkel meg-
küldöm 2 példányban

Nevezetes dátumok Jeles napok
Nevezetes időpontok Népi hiedelmek

cimmal készített,összeállított dolgozatomat az 1986.muzeumi
pályázatra.

Pécs,1986.január 25.

Jambrich Kázmér
/Jambrich Kázmér/

RIKÓ SZÁMI MÚZEUM
312-86
KAPOSVÁR

Tisztelt Pallósi József!

A megszokott néprajzi pályázatoktól eltérő munkát küldött be pályázónk, versbe foglalta Szalacska várának mondáját. Szépirói ambíciója dícséretre méltó, azonban néprajzi gyűjtőpályázatról lévén szó, mindenképpen meg kellett volna nevezni azokat az idősebb embereket, akiktől a saját költésű verses munkájába a mondai elemeket ill. a ma is élő helynevek magyarázatát beépítette.

Fontos és sürgős feladat lenne a határbeli dűlők, utak, hegyek, kutak nevének eredetét magyarázó mondák ill. a hozzájuk fűződő történetek szó szerinti lejegyzése, természetesen a történetek elmondóinak nevét, életkorát, vallását minden esetben pontosan rögzíteni kell.

Különösen Orbán vezér alakjával kapcsolatban kellene tovább nyomozni az idősök emlékezetében, és minden rá vonatkozó adatot lejegyezni. Annál is inkább, mert eddigi ismereteink, irodalmi források /pl. Csányi Dezső, Pesty Frigyes munkái/ és helyszíni gyűjtések alapján Szalacska várában tatárok ill. törökök harcoltak a magyarok ellen. Sajnos a fenti adatok hiányában a pályázat nem dokumentum értékű, ilyen formában az Országos Néprajzi Pályázatra nem tudjuk továbbítani.

A pályázatok alapvető követelménye 2 pld-ben, dokumentálva hiteles forrásanyagot közölni.

A Somogy Megyei Múzeum Néprajzi Osztálya adattárában elhelyezést nyert a pályamunka.

Az elkövetkezendő gyűjtőmunkához szívesen adnak segítséget a Néprajzi Osztály szakemberei.

Kaposvár, 1986. szeptember 22.

További sikeres munkát kíván:

Gáll Éva
néprajzos-muzeológus

19.

KAPOSVÁR MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
312-44

Jeli József: Nagyberki község /1930-40/ honismerete.

22 lap, 2 pld., felvett ábrák

A pályázat első része Nagyberki gazdálkodására vonatkozó adatokkal ismertét meg bennünket. Jó lett volna hozzávetőleges képet kapni a szegény, közepes és jómódu családok állat és földállományának arányáról.

[Az állattartásról írottak közül kiemelkedik a selyemhernyó tenyésztés bemutatása.

Nem derül ki, hogy a falu lakosainak, mely rétegeinél volt nagyobb jelentősége a selyemhernyó tenyésztésének, a családban kinek volt elsőrendű feladata a hernyók etetése, mekkora jövedelemre tettek szert a selyemhernyót tenyésztő családok.

[Részletesebb leírást igényelt volna a község gyümölcs és kertkultúrája.

[A szokások c. fejezetben a szerző vázaltszerűen sorolja fel az egyházi szokásokat.] Nem egészen érthető, miért jártak Kőszegre gyónni a nagyberkiek. /7 l/

Tartalmilag ebben a fejezetbe illene a később / o/ leírt községi bucsu is.

A "Közművelődés" c. fejezet több témakört érint közülük érdekes az álomfejtés, a borbélymester és a vegysskereskedés részletes bemutatása.

A kocsmák tárgyalásánál ki lehetett volna térni berendezésükre, milyen kártyajátékokat játszottak ill, milyen egyéb rendezvényeknek volt színtere a kocsmák /pl: szüreti bál stb/

A későbbiekben egy-egy kisebb témakör pl. egy kismesterség részletes feldolgozását örömmel olvasnánk.

Kaposvár, 1986. augusztus 28.

További eredményes gyűjtőmunkát kíván

Gáll Éva
néprajzos-muzeológus

20.
RIPPL RÓNAI MŰZEUM
312-86
KAPOSVÁR

Jeli József: Pásztorok társadalmi helyzetéről, kihajtás és beszorulás szokásairól, az állatok számon-tartása, jegyeiről, elletésekről, gyógyításokról c. pályázat értékelése.

43 lap, 2 péld.; felpeld. körf

Pásztorcsaládból származó pályázónk terjedelmes dolgozatában élményszerűen, apró részletekre is kiterjedően írja le a pásztorkodással kapcsolatos emlékeit, megfigyeléseit.

A szerző nagyon jól érzékeltette a községi és pusztai pásztor helyzete, megbecsültsége között mutatkozó különbségeket. Precíz a pásztorok javadalmozásának leírása és összehasonlítása más uradalmi alkalmazottak bérezésével.

Jó lett volna részletesebben írni az egyes puszták legelőinek nagyságáról, minőségéről, az állatállomány hozavetőleges számáról. Cészerű lett volna külön fejezetet szentelni az állatneveknek és a pásztorok időjárásra vonatkozó megfigyeléseinek, így elkerülhette volna a szerző az ismétléseket.

Értékesek az állatok gyógyításával kapcsolatos adatok, bár azonos betegségek és gyógymódok ismételt leírása nem szükséges, elegendő arra utalni, hogy melyik pusztán és ki alkalmazta ugyanazt a gyógyítási eljárást.

Szivesen olvasnánk a későbbiekben a vándorpásztorokkal folytatott beszélgetéseiről, a pusztai cselédek életmódjától, szokásairól, falusiakhoz való viszonyáról.

Kaposvár, 1986. augusztus 28.

További eredményes gyűjtőmunkát kíván

Gáll Éva
néprajzos-muzeológus